

מבט לאיראן

20 - 6 באוקטובר, 2019

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ **איראן גינתה את המתקפה הצבאית התורכית בצפון סוריה ודרשה מתורכיה לעצור אותה.** תגובתה הרשמית של טהראן משקפת את עמדתה המתנגדת למעורבות ולנוכחות התורכית והאמריקאית בסוריה ולפגיעה בלכידותה הטריטוריאלית של סוריה ואת חששה מפני פגיעה בנכסיה ובהשפעתה בזירה הסורית. חרף הגינוי הרשמי, איראן רואה, להערכתנו, בהתפתחויות בצפון סוריה הזדמנות להשבת השליטה בחלקים נרחבים בצפון סוריה לידי המשטר הסורי ולהחלשת הכורדים, שפעלו בתמיכה אמריקאית. זאת ועוד, איראן רואה בהתפתחויות האחרונות עדות נוספת לנחישות נשיא ארה"ב להסיג את הכוחות האמריקאים מהאזור, גם במחיר פגיעה בבעלות בריתה של ארה"ב.

◀ **בכירים ואמצעי תקשורת איראנים הציגו את גל המחאה, שפקד בראשית אוקטובר את עיראק, כביטוי "מזימה מערבית" והאשימו את ארה"ב, סעודיה, ישראל והתקשורת המערבית בליבוי המחאה.** במהלך ההפגנות, בהן נהרגו למעלה ממאה מפגינים, נשמעו סיסמאות בגנות איראן ומעורבותה בעיראק. נכון ל-20 באוקטובר 2019, טרם הגיבה איראן להפגנות המחאה בלבנון והתקשורת האיראנית הסתפקה בדיווחים אינפורמטיביים אודות המחאה הגוברת.

◀ **למעלה משלושה מיליון עולי רגל איראנים הגיעו במחצית אוקטובר 2019 לעיראק לציון טקסי הארבעין המסמלים את סיום ארבעים ימי האבל על מות האמאם השיעי חסין.** איראן הציגה את הטקסים כהוכחה לעוצמת הקשרים בין טהראן ובגדאד, לסולידריות בעולם המוסלמי ולכישלון מאמצי ארה"ב ובעלות בריתה באזור לפגוע במעמדה של איראן בעיראק ולערער את היציבות בעיראק על רקע הפגנות המחאה במדינה.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ **איראן גינתה את המתקפה הצבאית התורכית בצפון סוריה ודרשה מתורכיה לעצור אותה.** נשיא איראן, חסן רוחאני, אמר בישיבת הממשלה השבועית, כי לתורכיה יש זכות לדאוג לגבולותיה הדרומיים ולהסיר דאגות אלה, אך עליה לבחור בדרך הנכונה לשם כך. הוא ציין, כי הדגיש במהלך פסגת נשיאי איראן, רוסיה ותורכיה, שנערכה בחודש שעבר באנקרה, ששמירת הביטחון בגבול סוריה-תורכיה אפשרית אך ורק באמצעות נוכחות צבא סוריה באזור. הוא קרא לממשלת תורכיה לגלות ריסון ולשקול מחדש את החלטתה לנקוט בפעולה צבאית, שאינה תורמת ליציבות באזור (תסנים, 9 באוקטובר 2019). משרד החוץ האיראני קרא לתורכיה להפסיק באופן מיידי את התקיפות בסוריה ולהוציא את כוחותיה מהמדינה. בהודעת משרד החוץ נאמר, כי

איראן מודעת לדאגות הביטחוניות של תורכיה, אך הפעולה הצבאית לא זו בלבד שלא תסיר דאגות אלה אלא תוביל לאבדות נוספות ברכוש ובנפש (פארס, 10 באוקטובר 2019).

◀ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein-Amir Abdollahian), יועצו הבכיר של יו"ר המג'לס, צייץ בחשבון הטוויטר שלו (9 באוקטובר 2019), כי הפעולה הצבאית של תורכיה בסוריה מסבכת עוד יותר את המצב באזור ומנוגדת לביטחוננו. הוא ציין, כי הדרך להבטיח את ביטחון הגבולות היא באמצעות שמירת הלכידות הטריטוריאלית, משא ומתן והסכמים, וכי פעולות צבאיות רק מחריפות את המשבר, יוצרות גל חדש של פליטים ומגבירות את הטרור. בעקבות המבצע הצבאי התורכי, ביטל עלי לאריג'אני, יו"ר המג'לס, את ביקורו המתוכנן בתורכיה (איסנ"א, 9 באוקטובר 2019).

◀ ב-18 באוקטובר 2019 שוחח מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שר החוץ האיראני, בטלפון עם עמיתו התורכי, מבלוט צ'אבושאולו, ודן עמו בהתפתחויות האחרונות באזור, ובראשן המצב בצפון סוריה (תסנים, 18 באוקטובר 2019).

◀ עלי שמח'אני (Ali Shamakhni), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, נפגש ב-16 באוקטובר 2019 בטהראן עם שליחו המיוחד של נשיא רוסיה, אלכסנדר לברנטייב, ודן עימו בהתפתחויות באזור ובזירה הבינלאומית, ובכלל זה במתקפה הצבאית התורכית בסוריה. שמח'אני אמר, כי ארה"ב חותרת להחיות את דאעש ולהגביר את חוסר הביטחון באזור, וקרא למדינות האזור להגביר את התיאום ביניהן נגד צעדים שעלולים לפגוע ביציבות. הוא הביע התנגדות לפעולה הצבאית התורכית והדגיש, שכל פעולה המחריפה את חוסר הביטחון באזור חייבת להיפסק במהרה (איסנ"א, 16 באוקטובר 2019).

פגישת שמח'אני - לברנטייב (איסנ"א, 16 באוקטובר 2019)

המעורבות האיראנית בעיראק ראש הטופס

◀ בתגובה להפגנות המחאה בעיראק, שהתפרסמה בחשבון הטוויטר של עלי ח'אמנהאי, מנהיג איראן (6 באוקטובר 2019), נכתב, כי העמים באיראן ובעיראק קשורים זה לזה באמונה באל ובאהבה לאמאם חוסיין ולצאצאי הנביא וכי קשר זה מתחזק מיום ליום. האויבים מנסים לזרוע פילוג, אך הם נכשלו ולמזימתם לא תהיה כל השפעה. עלי רביעי (Ali Rabiei), דובר ממשלת איראן, הצהיר, אף הוא, כי האויבים לא יוכלו לשבור

את הקשר החזק בין איראן לעיראק לעולם. במסיבת עיתונאים בטהראן אמר רביעי, כי איראן ניצבת לצד עיראק לנוכח האירועים האלימים במדינה וכי על הצדדים המעורבים במצב לסייע במציאת פתרון "דמוקרטי" למשבר ולא לאפשר לכוחות זרים לנצל את המחאות למימוש יעדיהם (איסנ"א, 7 באוקטובר 2019). בתוך כך טענה התקשורת האיראנית למעורבות זרה אמריקאית, מערבית וסעודית, בארגון המהומות בעיראק.

**מעורבות "אימפריית השקר" (ה-BBC) במהומות בעיראק
(חסנים, 5 באוקטובר 2019)**

◀ למעלה משלושה מיליון עולי רגל איראנים הגיעו במחצית אוקטובר לעיראק לציון טקסי הארבעין (סיום ארבעים ימי האבל על מות האמאם השיעי חוסיין). שגריר עיראק בטהראן, סעד ג'ואד קנדיל (Sa'ad Jawad Qandil), אמר בריאיון מיוחד לסוכנות הידיעות מהר (17 באוקטובר 2019), כי שלטונות עיראק היקצו את כל היכולות הלוגיסטיות שברשותם כדי להקל על עולי הרגל, לספק להם את השירותים הנדרשים ולסייע באבטחתם במעברי הגבול ובהעברתם למקומות הקדושים לשיעים בעיראק. הוא ציין, כי כל כוחות הביטחון העיראקים, ובכלל זה המשטרה, הצבא, הגיוס העממי (המיליציות העממיות) והיחידות למאבק בטרור נוטלים חלק באבטחת עולי הרגל.

◀ בהתייחסו ליחסי המסחר בין איראן ועיראק אמר השגריר, כי היקף הסחר ביניהן עומד כיום על כ-12 מיליארד דולרים בשנה וצפוי לגדול ל-20 מיליארד דולרים בהתאם להסכם שנחתם בין שתי המדינות, מה שיהפוך את איראן לשותפתה המסחרית העיקרית של עיראק. הוא ציין, כי על-פי ההסכם, יוקמו אזורים סחר חופשי בסמוך למעברי הגבול בין המדינות; חברות איראניות ישתתפו בשיקום האזורים ששוחררו משליטת דאעש; ויבוטל התשלום עבור הוצאת ויזות לאזרחי שתי המדינות.

שגריר עיראק בטהראן (מהר, 17 באוקטובר 2019)

◀ אסחאק ג'האנגירי (Eshaq Jahangiri), הסגן הראשון של נשיא איראן, הגיע ב-19 באוקטובר 2019 לביקור בעיראק כדי להשתתף בטקסי הארבעין והתקבל על-ידי מושל נג'ף, לוא'י אליאסרי (Luay al-Yassiri) ושגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi). ג'האנגירי הודה לשלטונות עיראק על אירוח מיליוני עולי הרגל האיראנים ואמר, כי ממשלת איראן לא תחסוך במאמצים כדי לטפל בבעיות התשתית המקשות על קיום טקסי העלייה לרגל. הוא הוסיף, כי טקסי הארבעין הם ביטוי לאחדות ולסולידריות של עולם האסלאם. מושל נג'ף אמר בפגישה עם סגן נשיא איראן, כי העם העיראקי והעיר נג'ף גאים לארח את עולי הרגל, ובמיוחד את עולי הרגל מאיראן, וכי טקסי הארבעין תורמים לחיזוק הקשרים בין איראן לעיראק (תסנים, 19 באוקטובר). במהלך ביקורו בעיראק שוחח ג'האנגירי בטלפון עם ראש ממשלת עיראק, עאדל עבד אלמהדי, הודה לו על מאמצי עיראק לארח את עולי הרגל והביע את נכונות ממשלת איראן לסייע בפתרון הבעיות הקשורות בארגון העלייה לרגל למקומות הקדושים לשיעים בעיראק (פארס, 19 באוקטובר 2019).

ביקור סגן נשיא איראן (רביעי מימין) בנג'ף (פארס, 19 באוקטובר 2019)